09/10/2021

Προφήτες και Ψευδοπροφήτες

/ Γνώμες

Του Αρχιμανδρίτη Ιακώβου Κανάκη

Η διδασκαλία των προφητών είναι πάντοτε νέα και πάντοτε επίκαιρη. Εκ των μεγάλων προφητών ο Ιερεμίας, στα κείμενά του, τα οποία διασώζονται στην Βίβλο, μας επιβεβαιώνει αυτήν την αλήθεια. Είναι προφήτης του 7ου π. Χ. αιώνα, άλλα όσα αναφέρει μας αφορούν και σήμερα. Είναι, όπως όλοι οι γνήσιοι προφήτες, ένα ζωντανό μέλος της κοινωνίας της εποχής του και της χώρας του, ο οποίος προσπαθεί να μεταδώσει τα μηνύματα του Θεού στους συμπατριώτες του. Ο Ιερεμίας δεν μένει απαθής στην κοινωνική αδικία και στην ηθική κατάπτωση που βλέπει. Νουθετεί, παρηγορεί, ελέγχει, διαμαρτύρεται και αυτό το κάνει όχι μόνο προς τον λαό, αλλά κυρίως προς τους άρχοντες πολιτικούς και θρησκευτικούς. Είναι θεοκίνητος σε αυτήν του την στάση. Ό, τι ξεκινάει με το « Τάδε λέγει Κύριος…» στις Γραφές, δηλώνει αυτό ακριβώς, ότι ο λόγος του είναι πεφωτισμένος και προέρχεται από τον Θεό.

Συχνά χρησιμοποιεί εικόνες και παραστάσεις και έτσι γίνεται σαφής και κατανοητός. Αυτό που κυρίως τον πικραίνει και γίνεται αιτία να θρηνεί είναι η εγκατάλειψη της λατρείας του Ενός και μόνου αληθινού Θεού και οι θυσίες στα

είδωλα. Όταν η πατρίδα του χρειαζόταν βοήθεια, εξαιτίας κάποιας απειλής επικείμενου κατακτητή, ζητούσε βοήθεια από ειδωλολάτρες λαούς, αλλά αυτό σήμαινε απευθείας και την υιοθέτηση των αντίστοιχων θεοτήτων του λαού αυτού. Οι Ισραηλίτες διαχρονικά έδειξαν ότι εύκολα εγκατέλειπαν τον Θεό τους και αναζητούσαν βοήθεια στους ξένους αυτούς θεούς. Επειδή όμως συχνά σε αυτό, τους οδηγούσε η στάση των πολιτικών αρχόντων ο Προφήτης εμφανιζόταν ενώπιόν τους και τους έλεγχε δριμύτατα και αυτό φυσικά το έκανε με κίνδυνο της ζωής του.

Εκτός όμως από άνθρωπος της εποχής του, ζωντανό μέλος της κοινότητας που ζούσε, είναι και αυτός πού αναγγέλλει τα μέλλοντα. Τους παρακινεί σε αλλαγή ζωής, σε μετάνοια. Μόνο έτσι τους έλεγε θα έρθουν καλύτερες μέρες. Τους θυμίζει ο,τι ο Θεός τους έχει υποσχεθεί: « Όταν εγώ έβγαλα τους προγόνους σας από την Αίγυπτο, δεν τους διέταξα τίποτε για ολοκαυτώματα και για θυσίες. Αλλά τους έδωσα αυτήν την εντολή: « υπακούστε σ’ εμένα και τότε εγώ θα είμαι θεός σας και εσείς λαός μου• ακολουθήστε καθ’ όλα το δρόμο που σας καθορίζω, για να είστε ευτυχείς» (Ιερ.7,22-23). Όμως η στάση των ανθρώπων σε αυτή την νουθεσία ήταν : « …κάνανε εκείνο πού τους έλεγε η σκληρή και πονηρή καρδιά τους • μου έστρεψαν την πλάτη αντί για το πρόσωπο…» (Ιερ.7, 24). Μετά όμως από μια τέτοια συμπεριφορά έρχεται η οργή του Θεού, η οποία δεν έχει άλλη αιτία, από την εκούσια απομάκρυνση του ανθρώπου από τον Θεό.

Η μορφή και το έργο του Ιερεμία, όπως και όλων των προφητών, είναι η προετοιμασία του δρόμου για τον ερχόμενο Μεσσία. Τα προφητικά μάτια βλέπουν στο μέλλον και διαζωγραφίζουν το Πρόσωπο του Χριστού. Το ίδιο κάνει και ο Ιερεμίας. Είναι χαρακτηριστικό ότι ο Χριστός, στην επίγεια ζωή του, αναφέρεται στα κείμενα του Ιερεμία και αυτό μας επιβεβαιώνει και αυξάνει το «κύρος» της Παλαιάς Διαθήκης. Όταν ο Χριστός μίλησε κατά την επίσκεψή του στον Ναό για «σπήλαιο ληστών» (Μτ. 21,13), επαναλάμβανε τον λόγο του Ιερεμία: «Τι θαρρείτε πως είναι ο ναός αυτός, πού φέρει τ’ όνομά μου σπηλιά ληστών;» (Ιερ.7,11). Αυτό το χωρίο και αρκετά άλλα, μας φανερώνει ότι ο Χριστός ήρθε για να εκπληρώσει τα προφητικά κείμενα.

Το σημαντικό για την περίπτωση του προφήτη Ιερεμία είναι ότι ο λαός διαχρονικά τον τίμησε και σεβάστηκε το έργο του και την παρουσία του. Τόσο πολύ, πού έλεγαν, όταν άκουγαν για τα θαυμαστά που έπραττε ο Χριστός, μήπως είναι ο Ιερεμίας. Τέτοια αγαθή «φήμη» υπήρχε, τόσους αιώνες μετά τον θάνατό του, ώστε υπέθεσαν ότι ο ίδιος ο Προφήτης εμφανίστηκε εκ νέου.
Οι Προφήτες υπάρχουν σε κάθε εποχή και μεταφέρουν αυτά που θέλει ο Θεός να μας πει. Όμως και ψευδοπροφήτες υπήρχαν και υπάρχουν πολλοί, οι οποίοι

μπερδεύουν, φοβίζουν, και παραπληροφορούν τους ανθρώπους και αυτό θέλει ιδιαίτερη προσοχή. Χρειάζεται προσπάθεια για γνώση και κατήχηση του λαού του Θεού, ώστε να αποκτά και να ξέρει τα κριτήρια εκείνα, ώστε να διακρίνει τον γνήσιο προφήτη από τον ψευδοπροφήτη.